

zapadna civilizacija s ponekim elementima utjecaja s Istoka.

U zaključku knjige autor daje kratak pregled dubrovačke povijesti od XVI. stoljeća pa sve do ukidanja ove naše male jadranske Republike. Napominje da je u XVI. stoljeću Dubrovnik dostigao svoj najveći uspon nalazeći se pod zaštitom Turske, dok se na Zapadu oslanjao na dobre veze koje je imao sa Španjolskom. Katastrofalni potres iz 1667. g. nanio je neizmjernu štetu Dubrovniku i njegovoj republici, ali je on ipak uspio sačuvati svoju nezavisnost. U toku XVIII. stoljeća Dubrovnik se ponovo podiže šireći svoje pomorsko-trgovačke veze po Mediteranu, zalazeći sa svojim brodovima na Atlantik, ploveći čak i u pravcu Amerike. Autor na kraju svoje knjige govori o ulasku Francuza u Dubrovnik (1806. g.), te o ukidanju Republike dvije godine zatim, te spominje da je Dubrovnik bio priključen Austriji, u čijem je sastavu ostao sve do 1918. g.

Ovom je knjigom dr. B. Krekić prikazao stranoj publici, pogotovu onoj engleskog govornog područja, prošlost starog Dubrovnika i njegove republike u toku XIV. i XV. stoljeća, i to naročito onoj publici koja zbog nepoznavanja jezika nije bila u stanju da bolje upozna prošlost ovog našeg jedinstvenog grada — države. Autor je ovom knjigom popunio jednu osjetnu prazninu u stranoj historijografiji o Dubrovniku i o Dubrovačkoj Republici. Iz tog će razloga ona korisno poslužiti svim strancima koji se bave ili će se baviti proučavanjem ne samo dubrovačke prošlosti već i istraživanjem arhivskih dokumenata o vezama koje je ta naša mala jadranska Republika imala s mnogim lukama i gradovima na Mediteranu i Atlantiku, kako bi iz tih veza mogli bolje upoznati prošlost svojih luka i gradova, a time i prošlost svojih zemalja.

Ilija Mitić

BARIŠA KREKIĆ, DUBROVNIK, ITALY AND THE BALKANS IN THE LATE MIDDLE AGES, Variorum Reprints, London, Great Britain, 1980.

Autor je u ovoj knjizi s engleskim naslovom (u prijevodu: »Dubrovnik, Italija i Balkan u kasnom srednjem vijeku«) skupio mnoge svoje radove i članke koje je bio objavio u raznim domaćim i stranim publikacijama u vremenu od 1952. do 1979. g. Knjiga ima ukupno 332 stranice, a sastoji se od predgovora, raznih radova i članaka iz dubrovačke prošlosti za vrijeme kasnog srednjeg vijeka koji su podijeljeni na tri dijela prema područjima na koje se odnose, te popisa imena i pojmova koji se nalaze u knjizi.

U uvodu autor naglašava značenje Dubrovnika, grada — države, kao značajnog središta kopnenih i pomorskih putova svojega bližeg i daljeg područja. Sva ta živa trgovačka aktivnost starog Dubrovnika i njegovih veza s tadašnjim svijetom ostala je zapisana počevši od 1278. g., zahvaljujući sretnim okolnostima, u dokumentima Historijskog arhiva u Dubrovniku. U prvom dijelu na-

lazimo radove i članke koji se odnose na razne aspekte veza Dubrovnika i Italije, u drugom dijelu nalazimo one koji se tiču veza Dubrovnika s Balkanom i Levantom, a u trećem se dijelu nalaze radovi koji obrađuju internu povijest Dubrovnika. Pretežan dio članaka i radova koje je autor skupio u ovoj knjizi objavljen je na zapadnoevropskim jezicima, a samo četiri članka koja su svojevremeno bila objavljena na hrvatskosrpskom jeziku autor je preveo na engleski jezik i time upotpunio ovu svoju knjigu.

U prvom dijelu knjige, koji se odnosi na veze Dubrovnika i Italije, autor donosi deset svojih radova i članaka. Tu nalazimo njegov rad o četiri firencijska trgovačka društva u Dubrovniku u prvoj polovici XIV. st., te tri fragmenta koja se odnose na veze između Dubrovnika i Italije u XIV. st. Zatim slijedi rad o Apuliji između Dubrovnika i Levanta te veze između Venecije, Du-

brovnika i srpskohrvatskog stanovništva, te rad o jednom trgovcu i diplomati iz Dubrovnika koji je boravio u Veneciji u XIII, st. Nadalje autor u tom dijelu knjige donosi i svoj rad o Dubrovniku i ratu Tenedos/Chiozza (1378—1381), jedan prilog proučavanju robova s Levanta i Balkana u Veneciji (1388—1398), rad o talijanskim vjerovnicima u Dubrovniku i o balkanskoj trgovini (XIII—XIV st.), te rad o trgovcima i proizvođačima vunene suknje iz Toskane, koji su boravili u Dubrovniku u toku prve polovice XIV. st. Na kraju je rad u kojem obrađuje odnose Dubrovčana i Aragonaca polovicom XIV. st.

U drugom dijelu knjige autor je skupio osam svojih radova i članaka koji se odnose na veze Dubrovnika, Balkana i Levanta. Kao prvi rad nalazimo onaj o prometu glasnika između Dubrovnika, Carigrada i Soluna u prvoj polovici XIV. st., zatim slijedi rad o Srbiji između Bizanta i Zapada u XIV. st. te o nekoliko slučajeva zločina i nasilja na mletačkom Levantu u XIV. st. Nadalje u ovom dijelu knjige nalazimo i radove o mletačkim trgovcima po balkanskom zaleđu u toku XIV. st., o ekonomskoj aktivnosti nekih Grka na latinskom Levantu pred kraj XIV. st., te različiti prinosi o genealogiji obitelji Asane u Bizantu, o udjelu Dubrovnika u ratu protiv Turaka 1443. i 1444. g., i o proučavanju Pronie u srednjovjekovnoj Srbiji.

Na kraju, u trećem dijelu knjige, koja se odnosi na internu povijest, odnosno unutrašnji razvoj starog Dubrov-

nika, nalazimo autorove radove o doprinosu stranaca u ekonomskom razvoju Dubrovnika u toku kasnog srednjeg vijeka, te nekoliko pogleda na politiku i ekonomiju Dubrovnika u XV. st. Završio je svoja izlaganja s radom o ulozi Židova u Dubrovniku (XIII—XVI. st.)

Ovom je knjigom dr. B. Krekić omogućio stranim znanstvenim radnicima, koji proučavaju ili se zanimaju za dubrovačku prošlost, da se na engleskom, francuskom ili talijanskom jeziku upoznaju s pojedinim radovima ili člancima koje je objavio u raznim domaćim ili stranim godišnjacima, časopisima i drugim publikacijama. Autor je radi lakšeg i boljeg korištenja svoje knjige ostavio u radovima i člancima isti redoslijed stranica kao što su i ranije imali prilikom prvog tiskanja. Svaki je rad posebno označio rimskim brojem radi lakšeg snalaženja, iz čega se lako može utvrditi da ima ukupno 21 većih ili manjih radova i članaka, označenih brojevima od I do XXI. Ova će knjiga korisno poslužiti svim stranim i domaćim znanstvenim radnicima, a pogotovu onim koji se bave proučavanjem Dubrovnika u kasnom srednjem vijeku. Tu je publikaciju bilo vrijedno ovdje spomenuti i prikazati u najkraćim crtama, te time upozoriti stranu i domaću javnost na još jednu knjigu koja donosi zanimljive podatke iz prošlosti starog Dubrovnika. Na kraju spomenimo još i to da je od navedenih radova i članaka 11 napisano na engleskom, 6 na talijanskom, a 4 na francuskom jeziku.

Ilija Mitić

VERENA HAN, ARHIVSKA GRAĐA O STAKLU I STAKLARSTVU U DUBROVNIKU (XIV—XVI VEK), Srpska akademija nauka i umetnosti, Balkanološki institut, Posebno izdanje, knjiga 9, Beograd 1979.

Autorica je u ovoj knjizi sabrala i uredila arhivsku građu o staklu i staklarstvu u Dubrovniku od XIV. do XVI. stoljeća na osnovi dugogodišnjeg istraživanja i proučavanja dokumenata Dubrovačkog historijskog arhiva. Knjiga obuhvaća 388 stranica. Sadrži predgovor, popis arhivskih serija iz kojih je crpljena građa, i objavljenih izvora. Za-

tim slijede arhivski dokumenti te popis imena, mjesta i stvari koji se nalaze u knjizi, dok na kraju knjige nalazimo slike dokumenata koji se odnose na staklarstvo u Dubrovniku.

U predgovoru autorica navodi da prve vijesti o staklu i staklarstvu u Dubrovniku potječu iz početka XIV. stoljeća, a posljednji podaci koji svjedoče